

آئین بندگی

ترجمہ رسالہ حقوق امام سجاد (علیہ السلام)

مترجم: حجة الاسلام صادق حسن زاده

نام کتاب	:	آیین بندگی (ترجمه رساله حقوق امام سجاد علیّه السلام)
مترجم	:	صادق حسن زاده
ناشر	:	انتشارات کیش مهر
نوبت چاپ	:	اول - بهار ۱۳۸۶
چاپخانه	:	عمران
شمارگان	:	۵۰۰۰ نسخه
قیمت	:	۷۰۰۰ ریال

شابک: X-۱۲-۷۷۶۴-۹۶۴ ISBN: 964 - 7764 - 12 - X

کلیه حقوق محفوظ است

مرکز پخش: قم/۴۵ متری شهید صدوقی/صدوقی ۴۶/کوچه شهید رسولی/ایلاک ۵۵
تلفن: ۰۹۱۴۴۲۱۳۵۰۴-۰۹۱۲۲۵۳۱۱۰۵-۲۹۰۵۵۰۹

عنوان	صفحه
۴۵- حقّ گدا	۵۳
۴۶- حقّ آن کس که از او چیزی بخواهند	۵۳
۴۷- حقّ کسی که تو را شاد نموده	۵۵
۴۸- حقّ کسی که به تو بدی کرده	۵۵
۴۹- حقّ عموم هم‌کیشان	۵۷
۵۰- حقّ اهل ذمه	۵۷
از سخنان امام سجاده علیه السلام درباره زهد	۵۹
نامه امام سجاده علیه السلام به محمد بن مسلم زهری که در آن وی را نصیحت	
کرده	۶۵
سخنان کوتاه امام سجاده علیه السلام	۷۵

حقوق کردار

- ۱۰- حق نماز ۲۱
- ۱۱- حق روزه ۲۱
- ۱۲- حق صدقه ۲۳
- ۱۳- حق قربانی ۲۵
- ۱۴- حق آن که بر تو تسلط دارد ۲۵
- ۱۵- حق استاد تو ۲۷
- ۱۶- حق مالک ۲۷

حقوق زیردستان

- ۱۷- حق مردم زیر سلطه تو ۲۷
- ۱۸- حق دانش آموختگان تو ۲۹
- ۱۹- حق همسر ۲۹
- ۲۰- حق برده ۳۱
- ۲۱- حق مادرت ۳۱
- ۲۲- حق پدرت ۳۳
- ۲۳- حق فرزند ۳۳
- ۲۴- حق برادرت ۳۵

۲۵- حق آن که به تو نعمت رهایی داده	۲۵
۲۶- حق آن که تو او را آزاد کرده	۳۷
۲۷- حق آن کس که به تو نیکی کرده	۳۷
۲۸- حق اذان گو	۳۷
۲۹- حق پیش نماز	۳۹
۳۰- حق هم نشین	۴۱
۳۱- حق همسایه	۴۱
۳۲- حق دوست	۴۳
۳۳- حق شریک	۴۳
۳۴- حق دارایی	۴۳
۳۵- حق بستان کار	۴۵
۳۶- حق آن کس که با او نشست و برخاست داری	۴۵
۳۷- حق کسی که علیه تو شکایت کرده	۴۷
۳۸- حق خصمی که تو علیه او اقامه دعوی کرده ای	۴۷
۳۹- حق آن کس که جویای تدبیر و نظر توست	۴۹
۴۰- حق مشاور	۴۹
۴۱- حق اندرزجوی تو	۵۱
۴۲- حق اندرزگوی تو	۵۱
۴۳- حق سالمند	۵۱
۴۴- حق خردسال و	۵۳

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه مترجم.....	۹
مقدمه رساله.....	
۱- حقّ خدا تبارک و تعالی.....	۱۷
۲- حقّ خویشتن.....	۱۷
۳- حقّ زبان.....	۱۷
۴- حقّ گوش.....	۱۷
۵- حقّ چشم.....	۱۹
۶- حقّ باهايت.....	۱۹
۷- حقّ دست.....	۱۹
۸- حقّ شکمت.....	۱۹
۹- حقّ عورت.....	۲۱

مقدمه مترجم

سخنان ائمه اطهار علیهم السلام همچون سخنان پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله گنجینه‌ای ارزنده و گرانبهاست. عبارات شگفت‌انگیز و سرنوشت ساز و شورآفرین ائمه طاهرين علیهم السلام ترسیم بهترین و مطمئن‌ترین برنامه زندگی است. اثرگذاری و تأثیر معجزه‌آمیز آن نیز بر دل و جان انسانها انکارناپذیر است. یکی از علل تأثیر آن این است که خود آن بزرگواران در عمل به اصول و ارزشهای اخلاقی پیشگام بوده‌اند. و در واقع زندگی خود را با عبارات زیبا بیان کرده‌اند تا دیگران نیز از برنامه زندگی حکیمانه آنان درس بگیرند و حکیمانه سخن بگویند و حکیمانه زندگی نمایند. اینک ما شیعیان در ساحل این دریای زیبا و صاف و زلال ایستاده‌ایم ولی متأسفانه فقط به زیبایی و بیکران بودن آن افتخار می‌کنیم و به می‌گوییم در حالی از تشنگی می‌میریم و دنبال جرعه‌ای جان بخش هستیم. غافل از اینکه این دریای بیکران هم برای رفع تشنگی و هم برای آبیاری باغ و باغات و سبز و خرم نمودن آنها و هم برای تولید برق و نورافشانی و روشنایی، منبع بزرگ و تمام‌نشدنی است.

ائمه اطهار علیهم السلام با سخنان دلنشین و عمیق خود می‌خواستند بشریت را به سوی یک زندگی ایده آل که در آن نه ظالمی باشد و نه مظلومی، هدایت نمایند و هدف اصلی آنان هدایتگری و روشنگری بود نه اینکه

بخواهند یک شاهکار ادبی پدید آورند هر چند این امر نیز خود به خود صورت گرفته است و کتابها و رساله‌هایی که از آنان به جای مانده از نظر فصاحت و بلاغت شاهکارهای بی نظیری به شمار می‌آیند.

و از ویژگی‌های سخنان آن بزرگواران این است که محدود به زمان و دوره‌ای خاص نبوده است بلکه برای تمام عصرها و دوران قابل استفاده است و می‌توان گفت هر قدر زمان می‌گذرد ارزش و تأثیر آنها بیشتر و بهتر نمایان می‌شود و برای غنی سازی امور معنوی و فکری بشر منبعی مطمئن و پر قدرت به شمار می‌آید.

نهج البلاغه، صحیفه سجّادیه و رساله‌های کوچک و بزرگی که از ائمه معصومین علیهم‌السلام به دست ما رسیده است ما را از چشم دوختن به دستاوردهای اخلاقی و فکری پر اشتباه دیگران، بی نیاز می‌سازد. بلکه دیگران هستند که برای درمان دردهای فکری و روحی و معنوی خود باید به این گنجینه‌های بی نظیر روی آورند تا با عالی‌ترین مفاهیم انسانی که از انسانهای کامل عرضه شده آشنا گردند. چنانکه جرج جرداق مسیحی می‌گوید دویست بار نهج البلاغه را خوانده‌ام و هر بار دستاوردهای تازه‌ای برای من داشته است و باز آرزوی خواندن آن را دارم. هانری کربن فرانسوی نیز صحیفه سجّادیه را می‌خواند و اشک می‌ریزد گویا که درمان دردهای بی درمان خود را در آن یافته است. شیخ محمد عبده از متفکرین اهل سُنّت وقتی به نهج البلاغه علی علیه‌السلام دست می‌یابد شگفت‌زده می‌شود و از این که سالها با آن آشنا نبوده تأسف می‌خورد.

آداب معاشرت و رعایت احترامات متقابل بخصوص وظایف متقابل والدین و فرزندان، همسران، همسایگان، همسفران، همنشینان و غیره در

رسالة ارزنده امام سجاد علیه السلام بیان شده است. اگر این مطالب را به کار بستیم بسیاری از مشکلات فردی و اجتماعی، روحی و فکری، اخلاقی و اعتقادیمان حل می شود و انسان سالم و جامعه سالم تحقق می یابد؛ چون در رهنمودهای پیشوایان معصوم علیهم السلام نه افراط است و نه تفریط و آنچه که فرموده اند مطابق عقل و فطرت انسان است و وجدان بشریت نیز آن را می پذیرد.

امام زین العابدین علیه السلام سال ۳۶ یا ۳۸ هجری قمری در مدینه منوره چشم به جهان گشود و حدود ۲۲ سال داشت که واقعه جانگداز کربلا رخ داد و پدر بزرگوارش همراه جوانان بنی هاشم و یاران بی نظیرش مظلومانه به شهادت رسید و امام سجاد علیه السلام شاهد عینی این واقعه جانسوز بوده است و همیشه از آن یاد می کرد و اشک از دیدگانش جاری می گشت.

امام سجاد علیه السلام بعد از شهادت سید الشهدا علیه السلام حدود ۳۵ سال زندگی کرد و در این مدت بیشتر به وسیله دعا، معارف عمیق را گسترش داد و مشتاقان و شیفتگان معارف اهل بیت علیهم السلام را سیراب ساخت و سرانجام در سال ۹۵ به دست ولید بن عبدالملک یا هشام بن عبدالملک به شهادت رسید و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد. از خداوند متعال خواستاریم در این دنیا از رهنمودها و فرمایشات آن بزرگوار بهره مند شویم و در آن دنیا از شفاعت نجاتبخش سید الساجدین برخوردار گردیم.

حوزه علمیه امیرالمؤمنین علیه السلام

سال ۱۳۸۵ ش

صادق حسن زاده